

Genomförda och planerade insatser för att tillvarata möjligheterna med ett nytt Europass

Redovisning av uppdrag givet i UHR:s regleringsbrev 2022
Diarienummer: 1.1.1-01936-2021

Genomförda och planerade insatser för att tillvarata möjligheterna med ett nytt Europass

Redovisning av uppdrag givet i UHR:s regleringsbrev 2022

Diarienummer: 1.1.1-01936-2021

Universitets- och högskolerådet, april 2022

Kontaktperson: Angela Andersson

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se www.uhr.se.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Sammanfattning	6
Europass – innehåll, organisering och arbetet hittills.....	8
Kort bakgrund till Europass	8
Organisering av Europass i EU och Sverige	8
<i>Europass på europeisk nivå</i>	<i>8</i>
<i>Organisering och ansvarsfördelning i Sverige</i>	<i>9</i>
Europassportalen	10
1. Europassprofilen – stöd för planering av studier och karriär	10
2. Europassdokumenten	11
3. Digitala referenser	12
4. Den europeiska referensramen för kvalifikationer	12
<i>Europassportalen – en del i matchning och kompetensförsörjning i Europa</i>	<i>12</i>
Det svenska Europassarbetet	13
<i>Samordning av Europass webbaserade verktyg</i>	<i>13</i>
<i>Information om utbildningsmöjligheter, kvalifikationer och erkännande</i>	<i>13</i>
<i>Information och kommunikation om Europass</i>	<i>14</i>
<i>Vägledning för gränsöverskridande rörlighet i utbildningssyfte samt karriärutveckling</i>	<i>14</i>
<i>Samarbete mellan offentliga och privata aktörer</i>	<i>15</i>
Mervärde genom mer och bättre samordning	16
Samverkan för ett nytt Europass	16
<i>Förtydliga nyttan och användbarheten</i>	<i>16</i>
<i>Fastställ ambitionsnivå för Europass</i>	<i>16</i>
Se över och stärk samverkan mellan myndigheter	17
<i>Europeiska verktyg med svensk kontaktpunkt</i>	<i>17</i>
<i>Involvera fler relevanta myndigheter i arbetet med Europass</i>	<i>18</i>
Samordning med nationella samverkansprocesser och initiativ	19
<i>Insatser kopplade till regeringens strategiska samverkansprogram</i>	<i>19</i>
<i>Uppdrag om professionsprogrammet</i>	<i>20</i>
<i>Plattform för internationalisering</i>	<i>20</i>
Integration mellan europeiska och svenska verktyg och tjänster med koppling till Europass	21
Ett säkert Europass	21
Specifika verktyg och tjänster	21

Utvecklingsinsatser som kan öka nyttan för användarna av Europass i Sverige.....	24
Öka kännedomen i Sverige om Europass.....	24
Europass som verktyg i omställning på arbetsmarknaden	25
Förslag och rekommendationer	26
Bilaga 1. Regeringsuppdraget.....	27
Bilaga 2. Utdrag ur EU:s beslut om ett nytt Europass	28
Bilaga 3. Projektgruppen.....	29

Inledning

Denna rapport utgör redovisning av det uppdrag som regeringen gav till Universitets- och högskolerådet i regleringsbrevet för budgetåret 2022 angående Europass.¹

Rapporten har i enlighet med uppdraget tagits fram i nära samarbete med Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Skolverket. Arbetet har bedrivits i en myndighetsgemensam projektgrupp.² Projektgruppen har huvudsakligen bestått av de fyra myndigheternas ordinarie representanter i den samverkansgrupp, hittills kallad Europasskonsortiet³, som sedan 2005 samarbetar kring Europass i Sverige.

De fyra myndigheter som tillsammans bidragit till denna rapport har olika uppdrag och befinner sig i olika delar av spektrumet kompetensförsörjning och livslångt lärande. Det ger olika ingångar till Europass vilket är en stor tillgång i arbetet. Myndigheterna har under lång tid ansvarat för delar i det Europass som var ett verktyg för att främja rörlighet på den europeiska arbetsmarknaden. Det Europass som nu är under utveckling är en del i en digital infrastruktur som, när Europassportalens tjänster är färdigutvecklade, ska fungera som en plattform där individer kan planera sina studier och sin yrkeskarriär. Individer ska också kunna samla alla sina meriter – formella, informella och icke-formella – på ett säkert sätt på Europassplattformen. Under ledning av UHR i rollen som nationellt centrum för Europass (NEC) behöver samverkansgruppen för Europass (Europasskonsortiet) anpassa sina insatser efter detta för att svenska användare ska få god nytta av nya Europass.

Framtagandet av rapporten har under processen ytterligare ökat förståelsen för de olika perspektiven på Europass i de fyra myndigheterna. Den har därigenom redan bidragit till stärkt samverkan i arbetet med att öka nyttan för användare av Europass i Sverige.

Under arbetet med rapporten har det också blivit tydligt hur många beröringspunkter som finns mellan Europass och olika myndigheters verksamhet och med flera pågående samverkansinitiativ, inte minst inom regeringens samverkansprogram och regeringsuppdraget om en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande. De beröringspunkterna kommer att behöva ytterligare utforskas av de deltagande myndigheterna och av samverkansgruppen för Europass.

Förhoppningen är att denna rapport ska bli en viktig del i det fortsatta svenska arbetet med att tillvarata möjligheterna med ett nytt Europass.

¹ Bilaga 1

² Bilaga 3

³ Namnet är ett arv från Internationella programkontoret 2005 och avspeglar inte formen. I rapporten benämns gruppen samverkansgruppen för Europass eller samverkansgruppen.

Sammanfattning

Europass – EU:s gemensamma ram för tillhandahållande av verktyg och tjänster för kompetens och kvalifikationer – inrättades 2004 för att främja rörlighet och anställningsbarhet inom unionen. Internationella programkontoret utsågs 2005 till svenskt Europasscentrum och verksamheten flyttades 2013 till UHR. Europass organiseras i Sverige i en samverkansgrupp bestående av Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket och UHR. UHR samordnar gruppen enligt ett regeringsbeslut från 2005.

Samhällets utveckling och arbetsmarknaden krav ledde 2018 till att EU fattade ett nytt beslut om Europass och en ny Europassportal invigdes 2020. Portalen utvecklas successivt och planeras bli en huvudsakligen digital, hållbar och inkluderande samlingsplats för individens planering av studier och yrkeskarriär. Ett stort utvecklingsområde är möjligheten att beskriva och dokumentera lärande och färdigheter som har förvärvats genom icke-formellt och informellt lärande. Detta ställer helt nya krav på de myndigheter som i Sverige ska ansvara för att användare i Sverige kan ha nytta av Europass.

Denna rapport redogör för framväxten av Europass från inrättandet 2005 fram till det nya Europass som nu håller på att ta form. Rapporten redogör för det arbete som myndigheterna hittills bedrivit och för närvarande bedriver när det gäller Europass och hur mervärde kan nås genom ökad samordning mellan myndigheter och med andra pågående uppdrag.

I rapporten föreslås att regeringen tydliggör ambitionsnivån för det svenska deltagandet i Europass. I detta ingår att överväga representation från Regeringskansliet i kommissionens rådgivande grupp för Europass. Detta skulle göra en mer proaktiv hållning möjlig, öka tyngden i Sveriges deltagande och därmed stärka möjligheterna att påverka utvecklingen av det nya Europass.

Vidare föreslås att Regeringskansliet i samråd med samverkansgruppen för Europass införa tydliga rutiner för beredning av frågor inför möten i den rådgivande gruppen för att möjliggöra en mer proaktiv svensk hållning. I rapporten läggs även ett förslag om att regeringen gör ett tillägg i instruktionerna för de myndigheterna som ingår i samverkansgruppen för Europass för att förtydliga myndigheternas ansvar i relation till Europass.

I rapporten betonas vikten av att berörda myndigheter säkerställer att relevant kompetens finns representerad i det nationella samverkans- och utvecklingsarbetet och att representation finns på olika nivåer, både operativ och strategisk.

Rapporten föreslår insatser för att öka samverkansgruppens kunskap om hur det nya Europass kan komma användare till nytta. Bland dessa kan nämnas en kartläggning av de tjänster myndigheterna idag tillhandahåller inom området kompetensförsörjning, en undersökning av hur man arbetar med Europass i våra grannländer och att andra myndigheter med ansvarsområden kring digital infrastrukturuppbyggnad involveras i arbetet.

Ökad myndighetssamverkan kring de EU-finansierade verktygen föreslås för att stärka effekten och tydliggöra nyttan av de samlade insatserna för individen. En översyn av organiseringen och ansvarsfördelningen av det svenska arbetet med Europass föreslås inför nästa kontraktperiod för EU-finansiering.

Rapporten beskriver ett antal pågående initiativ inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande. Dessa har tydlig koppling till arbetet med Europass och myndigheterna avser att arbeta för samordning mellan dessa initiativ och arbetet med Europass för att lyfta och tydliggöra det europeiska perspektivet.

De insatser som föreslås under rubriken mervärde är omfattande och i flera avseenden avgörande för att Europassportalen, under tiden den utvecklas och när den är färdigutvecklad, ska komma till god nytta för användare i Sverige. Att utvecklingsarbetet till så stor del är pågående, och att centrala delar, såsom hur informella och icke-formella kvalifikationer ska kunna dokumenteras på ett säkert sätt på portalen, ännu inte påbörjats, gör en beskrivning av ytterligare utvecklingsinsatser svår. Avslutningsvis beskrivs dock översiktligt några sådana utvecklingsområden som ett indikativt första steg i en framtida långsiktig planering för Europass i Sverige.

Europass – innehåll, organisering och arbetet hittills

Kort bakgrund till Europass

Europass, EU:s gemensamma ram för tillhandahållande av verktyg och tjänster för kompetens och kvalifikationer, inrättades 2004 för att främja rörlighet och anställningsbarhet inom unionen.⁴ Europassportföljen utgjordes inledningsvis av fem dokumentmallar, bland annat en standardiserad meritförteckning och en mall för att skatta sina språkkunskaper. Samtidigt inrättades också nationella Europasscentrum med syfte att stödja och främja dokumentationen av kompetens och kvalifikationer. Internationella programkontoret utsågs 2005 till svenskt Europasscentrum och verksamheten flyttades 2013 till Universitets- och högskolerådet (UHR).

Kommissionen presenterade 2016 ett förslag om ett förnyat Europass. Bakgrunden var att det inom EU fanns flera olika verktyg och tjänster för att främja den fria rörligheten för personer genom att stödja informationsutbyte och underlätta förståelse när det gäller kompetens och kvalifikationer. Verktygen hade utvecklats inom olika processer och samverkan dem emellan var begränsad. Kommissionens förslag syftade till att få en bättre integration mellan de olika verktygen och tjänsterna, bland annat genom en ökad anpassning till nya tekniska möjligheter. Beslut om ett nytt Europass fattades 2018⁵ och en ny Europassportal invigdes 2020.⁶

Ambitionen med Europassportalen, som är under utveckling, är att den ska bli en samlingsplats för individens planering av studier och yrkeskarriär, där meriter – formella, informella och icke-formella – kan samlas på ett säkert sätt och individer kan söka arbete och utbildning.

Organisering av Europass i EU och Sverige

Europass på europeisk nivå

Europass organiseras inom EU-kommissionen under Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och inkludering (Directorate B, Jobs and Skills). Varje medlemsstat har nationella centrum för Europass som finansieras av Erasmus+-programmet.⁷ UHR är värd för det svenska Europass-centrumet. De nationella Europass-centrumen i Europa har ett operativt samarbete, i vilket också representanter för EU-kommissionen deltar. Kommissionen tillsätter löpande i samråd med nationella Europass-centrum tillfälliga, informella arbetsgrupper och anordnar seminarier om aktuella utvecklingsområden och funktioner inom Europass. Sverige deltar i genom UHR i arbetsgrupper på följande teman: *Communication and Promotion; Mobility document; Certificate document; Nordic-Baltic-Western Cluster*; samt *Qualification Dataset Register*.

⁴ Europaparlamentets och rådets beslut nr 2241/2004/EG

⁵ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT (EU) 2018/646

⁶ Den nya Europassplattformen är ett av 12 flaggskeppsinitiativ i den europeiska kompetensagendan 2020 (European Skills Agenda)

⁷ Medel tilldelas enligt artikel 195(f) i EU:s finansiella regelverk (utan utlysning) och kan endast sökas av det/de organ (i Sverige UHR och MYH för Europass, Euroguidance och EQF) som utsetts av medlemsstaterna.

Europass är centralt i det europeiska samarbetet inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande och förhåller sig övergripande till EU:s datastrategi och Programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL), i vilket ett delområde handlar om att utveckla ett dataområde för kompetenser inom EU.⁸

Europass Advisory Group (EAG)

Arbetsförmedlingen och UHR representerar Sverige i EU-kommissionens rådgivande grupp för utveckling och implementering av nya Europass (Europass Advisory Group, EAG). Gruppen sammanträder 2–3 gånger per år och ger medlemsstaterna möjlighet att följa och påverka utvecklingen av det nya Europass. UHR har, vid tillfällen när kommissionen så efterfrågat, förberett och samordnat svenska kommentarer till frågor som behandlats av arbetsgruppen.

Inom ramen för EAG tillsätter kommissionen formella arbetsgrupper, *Working Groups* (WG), för aktuella frågor. Sedan hösten 2021 deltar Sverige genom UHR i *WG Learning opportunities*. Deltagandet i *WG Learning opportunities* stödjer de svenska insatserna för att exportera innehåll till Europassportalen och är en värdefull möjlighet att dela erfarenheter med de andra länderna. För närvarande finns också en arbetsgrupp som fokuserar på korta beskrivningar av läranderesultat.

Organisering och ansvarsfördelning i Sverige

Nationellt Europass-centrum

UHR är av regeringen utsedd att utgöra nationellt centrum för Europas⁹ s enligt ett regleringsbeslut från 2005¹⁰.

Som nationellt centrum samordnar UHR arbetet med de myndigheter som har uppdrag relaterade till Europass och gör, på EU-kommissionens uppdrag, löpande översättningar och förser Europassportalen med innehåll som är relevant för svenska användare. UHR initierar och samordnar också kommunikations- och marknadsföringsinsatser för att uppmärksamma och sprida information om Europass digitalt och i samband med nationella seminarier och konferenser.

Samverkan kring Europass i Sverige

Europass organiseras i Sverige i en samverkansgrupp för Europass, tidigare kallad Europasskonsortiet. I samverkansgruppen ingår Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Skolverket och UHR. UHR samordnar gruppen.

Varje myndighet har utifrån den tidigare utformningen av Europass ansvarat för var sitt Europassdokument. Gruppen har träffats två gånger om året med syftet att uppdatera varandra kring arbete som gjorts med Europass och samordna spridning av kunskap om Europass i Sverige.

⁸<https://eudatasharing.eu/news/digital-europe-programme-explained-data-space-skills>

⁹ Internationella programkontoret hade samordningsansvaret fram till 2013 då myndigheten uppgick i det nybildade UHR. MYH finns inte nämnt i beslutet då myndigheten inte fanns 2005. Beslutet från 2005 anger att även Uppsala universitet ska delta, vilket också skedde tills det dokument (språkpasset) UU ansvarade för digitaliserades och infördes som del i Europass CV.

¹⁰ U2005/2369/IS

Efter lanseringen av den nya Europassportalen i juni 2020 har frågor om förändringar, anpassningar och nya funktioner i portalen förts in i gruppens diskussioner.

Europassportalen

Den nya Europassportalen syftar till att vara användarvänlig, flerspråkig och öppen för beskrivningar av olika typer av lärande, kompetenser och kvalifikationer. Tjänsten är under utveckling, och planeras bli en hållbar och inkluderande samlingsplats för individens planering av studier och yrkeskarriär. Ett stort utvecklingsområde är möjligheten att beskriva och dokumentera lärande och färdigheter som har förvärvats genom icke-formellt och informellt lärande.

Portalen beskriver fyra verktyg:

- digital Europassprofil med CV,
- stöd för att utfärda Europassdokument,
- information om digitala referenser och
- information om den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF¹¹) och de olika nationella referensramarna för kvalifikationer.

Portalen innehåller även länkar till nationella informationssidor om utbildning, arbete, validering, erkännande av kvalifikationer och karriärvägledning.

1. Europassprofilen – stöd för planering av studier och karriär

I samband med att den nya Europassportalen lanserades 2020 introducerades en digital funktion kallad Europassprofilen. Den ersatte den CV-mall, avsedd att förenkla jobbsökningar över landgränserna, som funnits sen 2005.

I Europassprofilen kan individer utan kostnad skapa CV:n genom att registrera sina erfarenheter, kompetenser och färdigheter. Det finns olika moduler och format att välja mellan och CV:n kan skapas på 29 olika språk. Europassprofilens CV kan visa genomgången utbildning, praktik och arbetslivserfarenhet, språkkunskaper, digital kompetens, information om projekt, volontärerfarenhet och andra meriter. Det är också möjligt att ladda upp examensbevis, referenser och andra dokument i ett personligt Europassbibliotek. Självtester av språkkunskaper och digitala färdigheter finns också, liksom stöd för att skriva ett personligt brev som del i en ansökan. Individen ska även kunna skicka vidare valda data ur sin profil i samband med ansökan till studier eller arbete.

Arbetsförmedlingen ansvarar för CV-funktionen i Europass. Då den från början endast var en CV-mall för att söka jobb över landsgränserna har Europass-arbetet främst skett inom Eures (det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar) vars syfte är att genom information och utbildning underlätta arbetskraftens rörlighet inom Europa.

¹¹ Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, EQF (Rådets rekommendation 2017/C 189/03) är ett referensverktyg för att göra det lättare att förstå och jämföra nationella kvalifikationer. MYH är nationell samordningspunkt för EQF.

2. Europassdokumenten

Europass-dokument kan utfärdas som beskrivningar av olika typer av utbildning, kompetens och kvalifikationer så att även en arbetsgivare utanför Sverige kan bedöma om den som innehar dokumenten har den kompetens som krävs för en anställning. Europassdokument kan utfärdas för examen från högskola och från yrkesutbildning (gymnasial eller yrkeshögskoleutbildning), samt för lärandemål uppfyllda under mobilitet utanför hemlandet.

Examensbilaga (Diploma supplement)

Examensbilagan beskriver en högskoleutbildning och dess plats i det svenska utbildningssystemet, vilket gör det lättare för arbetsgivare, myndigheter och universitet i andra länder när de ska bedöma en svensk utbildning. Examensbilagan är en individuell bilaga och ska enligt högskoleförordningen¹² utfärdas av universitet och högskolor i anslutning till utfärdandet av examensbevis.

UHR ansvarar för föreskrifterna¹³ om examensbilagan och arbetar med anpassning av svenska bilagor till den reviderade internationella mallen som beslutades inom Bolognasamarbetet 2018. Arbetet har i samråd med svenska universitet och högskolor lett till uppdaterade föreskrifter och nya allmänna råd 2019. Dessa kommer att uppdateras under 2022 och utgöra ett stöd för svenska universitet och högskolor i utformandet av examensbilagan. UHR samarbetar med Ladokkonsortiet kring digitaliseringen av examensbilagan i studie- och dokumentationssystemet Ladok. UHR har som ambition att starta ett internationellt nätverk för Diploma supplement för utbyte av information och erfarenheter.

Bilaga till yrkesexamenbevis (Certificate Supplement)

Informationen i yrkesexamensbeviset beskriver individens yrkeskunnande i form av kunskaper, färdigheter och förmågor eller kompetenser.

Skolverket ansvarar för Europass-dokumentet *Bilaga till yrkesexamenbevis för gymnasieskolan*. Bilagor finns för samtliga inriktningar på de nationella yrkesprogrammen, alla riksrekryterande utbildningar som har egna examensmål samt för det fjärde året på teknikprogrammet (totalt 72 tillägg). Dokumenten tillhandahålls på engelska och svenska på Skolverkets webbplats. Gymnasieskolor uppmanas att skriva ut och bilägga dokumentet vid examen. Dokumenten finns tillgängliga för individer att ladda ned och använda.

MYH har sedan myndigheten tillskapades ansvarat för att utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan utfärda bilagor till yrkeshögskoleexamen, baserade på de specifika mål som gäller för varje enskild utbildning som myndigheten fastställer i sitt beviljande av utbildningar. MYH säkerställer kvaliteten i de färdiga Europass-bilagorna och ansvarar för arkiveringen. Under 2022 kommer denna process att ytterligare effektiviseras.

¹² Enligt 6 kap 10 a § Högskoleförordningen (1993:100)

¹³ Enligt Högskoleförordningen

Europass mobilitetsdokument

Mobilitetsdokumentet beskriver erfarenheter och lärande tillgodogjorda under mobilitet, främst praktik för yrkeselever och studenter, utanför Sverige.

UHR ansvarar för att informera utbildningsanordnare som erbjuder praktik eller kurser som delvis genomförs utanför Sverige om Europass mobilitetsdokument. Dokumentet tillhandahålls sedan 2022 på Europass webbplats och utfärdas av sändande organisation, dvs. den utbildningsorganisation som deltagaren tillhör.

3. Digitala referenser

På Europassportalen finns sedan 2021 information om digitalt utfärdade referenser för individer, till exempel examensbevis, utbildningsbevis eller liknande, och för organisationer om hur de ska gå till väga för att utfärda sådana referenser.

På Europassportalen kommer referenserna att kunna bli verifierade, förutsatt att lärosäten, yrkesutbildningsanordnare eller andra utbildningsorganisationer ansöker och blir godkända som ackrediterade organisationer i Europassportalen. En sådan ackreditering ger organisationen möjlighet att digitalt via Europass utfärda examensbevis som kan läggas i individens Europassprofil. EU kommissionens förhoppning är att medlemsstaterna ska ansluta sig till detta system.

Infrastrukturen för digitala referenser i Europass är byggd för att allt lärande, även icke-formellt och informellt lärande ska få ett dokumenterat värde för individen.

4. Den europeiska referensramen för kvalifikationer

Europassportalen innehåller information från EU-kommissionen om den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF). MYH är av regeringen utsedd att vara nationell samordningspunkt för EQF, med huvuduppgift att ge stöd till andra myndigheter vid införandet av den nationella referensramen för kvalifikationer och att göra den mer tillgänglig för enskilda och organisationer. Portalen är även en ingång till information om de nationella referensramarna för kvalifikationer för de länder som anslutit sin nationella referensram till EQF.¹⁴

Portalen innehåller också ett stort antal länkar till andra relevanta webbplatser och en funktion för att hitta, förstå och jämföra kvalifikationstyper i nationella referensramar för kvalifikationer, inklusive länkar till de olika ländernas kvalifikationsdatabaser eller register.

Europassportalen – en del i matchning och kompetensförsörjning i Europa

Europass syftar också till att underlätta kompetensförsörjningen i Europa genom att vara ett matchningsverktyg där den sökande kan beskriva sina färdigheter, kvalifikationer och erfarenheter på ett begripligt och strukturerat sätt för arbetsgivaren. Arbetssökande med en matchande profil på Europass ska kunna få tips om arbetsgivares platsannonser som ligger på Eures-portalen där alla platsannonser från alla medlemsländer finns samlade som ett resultat av ländernas samarbete i det europeiska Eures-nätverket.

¹⁴ Sveriges referensram för kvalifikationer SeQF infördes 2015.

I Europass används yrkesbenämningar och kompetensbegrepp från ESCO (*European Skills, Competences, Qualifications and Occupations*) vilket är ett system för flerspråkig europeisk klassificering av färdigheter, kvalifikationer och yrken.¹⁵ Detta möjliggör för individer att få förslag på passande jobb- eller utbildningsmöjligheter utifrån sitt registrerade CV i Europass.

Det svenska Europassarbetet

Europassbeslutet från 2018 innehåller också en beskrivning av uppgifter för medlemsstaterna.¹⁶ Nedan beskrivs hittills genomförda och planerade insatser i det svenska Europassarbetet under rubriker som motsvarar de uppgifter som listas i beslutet.

Samordning av Europass webbaserade verktyg

Sveriges deltagande i Europass AG har gett möjlighet att påverka genom att föra in perspektiv från arbetet med Eures och ESCO i gruppens arbete. Ett tidigt förslag om att inom Europass ta fram en ny databank med lediga jobb, vilket redan erbjuds genom Euresportalen, uppmärksammades i gruppen och onödig utveckling kunde undvikas.

Information om utbildningsmöjligheter, kvalifikationer och erkännande

UHR samlar som nationellt centrum för Europass och med hjälp av Arbetsförmedlingen, MYH och Skolverket in och uppdaterar manuellt statistik information och länkar som leder till information om utbildning, arbete, validering och vägledning i Sverige för Europassportalens nationella sidor. Här återfinns bland annat länkar till det svenska NARIC-kontoret¹⁷, dvs. information om det svenska utbildningssystemet och erkännande av utländsk utbildning.

Ett omfattande översättningsarbete till svenska gjordes vid lanseringen av den nya portalen 2020, och görs vid varje ny funktion som öppnas och förbättras.

UHR ser i samverkan med Skolverket till att Europassportalen uppdateras med information om svenska utbildningsmöjligheter. Skolverket ansvarar för SUS¹⁸-navet, som innehåller utbildningsinformation om grundskolor, gymnasieskolor, universitet och högskolor, folkhögskolor, yrkeshögskolor, med flera utbildningar. SUS¹⁸-navet syftar till att göra samlad information om utbildningar tillgänglig för personer som står inför att välja skola eller utbildning och är resultatet av ett samarbete mellan flera myndigheter och aktörer.¹⁹

Under det senaste året har de uppgifter om utbildningar som levereras till Europassportalen varit avgränsade till eftergymnasiala utbildningar. I dagsläget har lyckade leveranser

¹⁵ Arbetsförmedlingen förvaltar klassifikationer för yrkesbenämningar och kompetensbegrepp som används på den svenska arbetsmarknaden, där yrkesbenämningar är strukturerade enligt svensk standard för yrkesklassificering (SSYK). EU-kommissionen driver den europeiska klassifikationen för färdigheter, kompetenser och yrken (ESCO), där medlemsländer kartlägger kopplingar mellan sina nationella klassifikationer och ESCO. Det är även Arbetsförmedlingen som ansvarar för att förvalta dessa kopplingar. Inom Eures-samarbetet används kopplingar mot ESCO för att främja mobilitet på den europeiska arbetsmarknaden.

¹⁶ Bilaga 2

¹⁷ För att följa Lissabonkonventionen och för att kunna utveckla det praktiska arbetet med erkännande av kvalifikationer har EU och Europarådet i samarbete med UNESCO inrättat två nätverk, NARIC (National Academic Recognition Information Centres) inom EU samt ENIC (European Network of Information Centres) inom UNESCO. UHR är Sveriges kontor för både NARIC och ENIC.

¹⁸ Samverkan utbildningsinformation Skolverket – AMS (SUS¹⁸) inleddes redan 2002 och pågår genom förvaltningsarbetet med EMIL-standarderna, som sker med stöd av Svenska institutet för standarder.

¹⁹ SUS¹⁸-navet är kopplat mot servrar hos Universitets- och högskolerådet (UHR), folkhögskolorna, Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Skolverket och olika leverantörer av gymnasieutbildningar (systemleverantörer).

genomförts till testmiljön för Qualifications Dataset Register (QDR), som är EU:s motsvarighet till SUSA-navet. Från 2024 kommer QDR att ersättas av European Learning Model (ELM) för alla applikationer, vilket svenska myndigheter måste förhålla sig till i sitt arbete med ny datainfrastruktur.

Information och kommunikation om Europass

I en av de informella arbetsgrupper på EU-nivå som Sverige deltar i, *WG Communication and Promotion*, planeras och fördelas ansvaret för digitala kampanjer på de olika kanalerna inom hanteras av Europass Europa. Arbetsgruppen diskuterar och arbetar fram material samt preciserar kampanjernas fokusområden och målgrupper. Medlemsländerna ansvarar månadsvis för marknadsföringen under året.

I egenskap av nationellt centrum för Europass genomför UHR årligen nationella digitala annonskampanjer riktade till unga vuxna och till studie- och yrkesvägledare. Syftet är att öka kännedomen om Europass och skapa en efterfrågan hos utbildningsorganisationer, individer och arbetsgivare. Projektägare och deltagare i de program UHR administrerar informeras om Europass i samband med informationsdagar och seminarier.

UHR har representerat Europass vid mässor och konferenser arrangerade av ett stort antal aktörer. Myndigheterna med uppdrag relaterat till Europass har anordnat seminarier vid nationella konferenser och tog 2021 tillsammans fram en informationsbroschyr om Europass och de dokument som ingår. Broschyren har sänts till samtliga studie- och yrkesvägledare inom gymnasiala yrkesutbildningar i Sverige.

Information om Europass finns på myndigheternas webbplatser. UHR orienterar generellt om Europass och informerar om Europassdokumenten *Europass Examensbilaga* och *Europass mobilitet*. MYH och Skolverket informerar om *Bilaga till yrkesexamenbevis* och Arbetsförmedlingen omnämner Europass på sin webbplats under rubriken "Hitta jobbet utomlands".²⁰ Vid lämpliga tillfällen tas Europass upp i myndigheternas nyhetsbrev. Skolverket uppmanar till exempel skolor och yrkesutbildningsanordnare i det nyhetsbrev som går ut varje år i maj/juni att ladda ned Europass bilaga till yrkesexamenbevis och bifoga till examensbeviset.

Eures-rådgivare och medarbetare vid Eures kundtjänst har utbildats om Europass för att kunna informera arbetssökande och arbetsgivare om de möjligheter Europass erbjuder. Europass presenteras på webinarier till arbetssökande med fokus på hur man söker jobb utomlands och tas upp i vägledningsmaterial för ungdomar som vill jobba utomlands. Europass nämns regelbundet på Eures sociala medier-kanaler.

Vägledning för gränsöverskridande rörlighet i utbildningssyfte samt karriärutveckling

Genom nära samarbete med Euroguidance Sweden förser UHR Europassportalen med aktuell och relevant information om vägledningsrelaterade verktyg och möjligheter. Europass är en integrerad del av de återkommande distanskurserna i *Ivägledning* som Euroguidance anordnar för studie- och yrkesvägledare på olika utbildningsnivåer.

²⁰ Hitta jobbet utomlands - Arbetsförmedlingen (arbetsformedlingen.se)

Samarbete mellan offentliga och privata aktörer

Viss samverkan med privata aktörer sker genom Arbetsförmedlingen och MYH. Genom Eures-nätverket informeras alla (idag 12) medlemsföretag och organisationer om Europass. MYH har väletablerad och välfungerande samverkan med privata anordnare av yrkeshögskoleutbildningar.

Mervärde genom mer och bättre samordning

Nedan redogörs för hur ökad samverkan mellan myndigheter, med andra pågående utvecklingsprocesser och med den utveckling som pågår på europeisk nivå kan bidra till mervärde och nationell nytta för Europass.

Samverkan för ett nytt Europass

I och med beslutet om ett nytt Europass 2018 förändrades tjänsten i grunden och helt nya perspektiv tillkom. Portalen, som tidigare tillhandahållit huvudsakligen statisk information och möjlighet att lägga upp ett CV med dokument, omskapades 2020 till ett digitalt infrastrukturprojekt med fokus på att integrera den underliggande datainfrastrukturen vad gäller digitala tjänster för matchning, karriärvägledning och utbildningsinformation. Redan när den nya portalen lanserades 2020 innehöll den interaktiva funktioner och verktyg. Utveckling av Europass pågår och tjänster och verktyg, anpassade till nya krav från utbildningsaktörer och arbetsmarknaden, kommer att läggas till under de närmaste åren. Under ledning av UHR i rollen som nationellt centrum för Europass (NEC) behöver samverkansgruppen för Europass (Europasskonsortiet) anpassa sina insatser efter detta för att möjliggöra bästa nytta för användare av Europass. Några insatser föreslås nedan.

Förtydliga nyttan och användbarheten

Europass erbjuder individer tjänster för att tillgängliggöra kvalifikationer och erfarenheter och på lite sikt för att planera sina studier och sin yrkeskarriär. Tjänster inom det området erbjuds också av Arbetsförmedlingen och Eures. Arbetet med Europass i Sverige behöver baseras på en tydlig bild av hur Europass är tänkt att passa in i användarnas sammantagna nyttjande av de tjänster som står till förfogande.

Samverkansgruppen för Europass bör därför initiera en kartläggning av samtliga befintliga tjänster och hur dessa relaterar till varandra. Detta skulle utgöra en god grund för att kunna tydliggöra ambitionsnivån för Europass i Sverige och vilka tjänster som ska utvecklas, för vilken målgrupp och vem som ska göra det.

Samverkansgruppen bör också mer i detalj undersöka hur man arbetar med Europass i våra grannländer och hur planeringen ser ut där fördjupa bilden av hur ökad nytta kan nås för användarna.

Fastställ ambitionsnivå för Europass

Ambitionsnivån för det svenska deltagandet i Europasamarbetet behöver tydliggöras. I detta ingår en översyn av representationen i den rådgivande gruppen för Europass (EAG, beskriven ovan). Representation från Regeringskansliet i gruppen, på samma sätt som för motsvarande grupp för EQF, samt införande av tydliga rutiner för beredning mellan och inom myndigheter inför möten skulle göra en mer proaktiv hållning möjlig, öka tyngden i Sveriges deltagande och därmed stärka möjligheterna att påverka utvecklingen av det nya Europass.²¹

²¹ Idag representeras Sverige i EAG av Arbetsförmedlingen och UHR. Med representation från RK i arbetsgruppen kan myndigheterna med fördel fungera som suppleanter.

Se över och stärk samverkan mellan myndigheter

Det regeringsbeslut som dagens samverkan kring Europass baseras på är från 2005 och ger dåvarande Internationella programkontoret i uppdrag att utgöra nationellt centrum för Europass och samverka med andra berörda myndigheter. Internationella programkontoret hade uppdraget till och med 2012 då myndigheten uppgick i det nybildade UHR. MYH finns inte nämnt i beslutet då myndigheten inte fanns 2005.²² UHR har idag uppdraget att vara nationellt centrum inskrivet i sin instruktion (dock utan kravet på den myndighetssamverkan som fanns i det tidigare regeringsbeslutet). Ingen av de övriga myndigheterna inom samverkansgruppen ("konsortiet") har explicita uppdrag om Europass i sina instruktioner, även om det i varierande grad finns skrivelser om medverkan i EU-arbetet inom ramen för myndigheternas ansvarsområden.

Samverkanskonstellationen kring Europass behöver stärkas, så att berörda myndigheter deltar med ett starkt mandat och med ett tydligt ansvar för utvecklingen av arbetet med Europass. Myndigheterna behöver säkerställa att relevant kompetens finns representerad i samverkans- och utvecklingsarbetet liksom att representation finns på olika nivåer, både operativ och strategisk. Med detta på plats ökar möjligheten för ett brett och fördjupat samarbete om Europass.

Ansvar för att samverka och delta i arbetet med Europass i syfte att öka medvetenheten om Europass och erbjuda nödvändig information för användare i Sverige bör därför förtydligas i instruktionerna för de myndigheter som idag ingår i samverkansgruppen för Europass.

Europeiska verktyg med svensk kontaktpunkt

EQF, Euroguidance och Europass

Nationella centrum för Europass, Euroguidance²³ och den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF) i programländerna delfinansieras av programmet Erasmus+. Europassbeslutet från 2018 beskriver vikten av ökad samordning av dessa nationella tjänster för att öka deras genomslagskraft.

Nationella centrum för Europass och Euroguidance är idag placerade på UHR och den nationella samordningsfunktionen för EQF, den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, är placerad på MYH. Uppdragen för Europass, EQF och Euroguidance är unika, med specifika mål och delvis olika målgrupper. Tillsammans underlättar de erkännandet av läranderesultat och synliggörandet av icke-formellt och informellt lärande, och bidrar därmed till att öka nyttan för individer och samhälle inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Euroguidance erbjuder information och fortbildning till studie- och yrkesvägledare så att de i sin tur kan göra de europeiska verktygen mer förståeliga och användbara för individen. Vägledningen stödjer individen att upptäcka sina kompetenser och kvalifikationer.

²² Beslutet från 2005 anger att även Uppsala universitet ska delta, vilket också skedde tills det dokument (språkpasset) som UU ansvarade för digitaliserades och infördes som del i Europass CV.

²³ Euroguidance-nätverket bildades på initiativ av EU och består av nationella informations- och resurscenter för vägledning i 34 länder i Europa.

Implementeringen av framför allt EQF och Europass ökar kvalifikationers transparens, stödjer mobilitet och erbjuder en gemensam systematik för att validera och dokumentera individers kunskaper, färdigheter och kompetenser. Till exempel kommer de kvalifikationer som är inkluderade i den svenska referensramen för kvalifikationer (SeQF) att presenteras i en nationell kvalifikationsdatabas kopplad till Europassplattformen. En väg som i nuläget undersöks för att kunna förse kvalifikationsdatabasen med data om de formella kvalifikationerna är att använda information som ingår i Europassdokumenten. Inom ramen för projektet med en nationell kvalifikationsdatabas, liksom i arbetet med *Diploma supplement*, finns inom UHR tankar om att initiera en dialog med högskolesektorn avseende beskrivningar av läranderesultat. I både den internationella mallen för *Diploma supplement* från 2018 och i den nationella kvalifikationsdatabasen är beskrivningar av läranderesultat en central del.

Gemensamt för EQF och Europass är också principen om resultat av lärande – *learning outcomes* – vilket gör det lättare att förstå vad en individ kan, förstår och kan göra när en lärandeprocess är avslutad.

MYH och UHR kommer att inom ramen för samverkansgruppen för Europass, utveckla den samverkan som idag finns mellan EQF och Europass.

De nationella centrumen för Europass, Euroguidance och EQF har kontrakt med EU-kommissionen som löper till 31 december 2023. Inför ansökan till nästa kontraktsperiod behövs en översyn av organiseringen och ansvarsfördelningen av det svenska arbetet med Europass genomföras.²⁴

Eures

Arbetsförmedlingen är nationellt samordningskontor för det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar, Eures, med stöd i Eures-förordningen från 2016.²⁵ I Europassbeslutet framgår det att "synergier och samarbetet mellan Europass och Eures skulle kunna stärka effekten av båda tjänsterna".

Arbetsförmedlingen och UHR kommer att, inom ramen för samverkansgruppen för Europass, utveckla den samverkan som idag finns mellan Eures och Europass.

Involvera fler relevanta myndigheter i arbetet med Europass

Europass är ett digitalt verktyg med digital infrastruktur som används inom ramen för livslångt lärande samt för att söka jobb. Flera kopplingar finns till andra EU-initiativ inom detta område, till exempel det europeiska nätverket för arbetsförmedlingar, Eures; den europeiska klassifikationen för kompetenser/färdigheter, kvalifikationer och yrken, ESCO och en gemensam digital ingång till Europa, SDG) Andra myndigheter som bidrar i arbetet med digital infrastrukturuppbyggnad, särskilt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) som ansvarar för uppbyggnaden av Sveriges digitala infrastruktur²⁶, men även Vetenskapsrådet (VR) som

²⁴ Inför den utlysning av Erasmus+medel för de nationella samordningspunkterna som planeras ske hösten 2023 kommer medlemsstaterna att ombedjas ange vilken eller vilka organ som ska motta inbjudan.

²⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589

²⁶ DIGG leder arbetet med att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur (Ena) för att information ska kunna utbytas på ett säkert och effektivt sätt: <https://www.digg.se/utveckling-av-digital-forvaltning/digital-infrastruktur>

ansvarar för Sunet²⁷, kan bidra med viktiga perspektiv, inte minst relaterad till frågor kring säkerhet.

Samverkansgruppen för Europass kommer att närmare undersöka vilka ytterligare myndigheter som kan vara aktuella för samverkan med Europass.

Samordning med nationella samverkansprocesser och initiativ

Deltagande i arbets- och beredningsgrupper på nationell nivå erbjuder värdefulla möjligheter att dela erfarenheter och koppla initiativ till varandra. Flera aktuella regeringsuppdrag inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande ska enligt uppdragsbeskrivningarna ”beakta det europeiska samarbetet inom området, särskilt arbetet med den europeiska kompetensagendan, inklusive utvecklingen av Europass”.²⁸

Några av dessa aktuella uppdrag beskrivs kort nedan. Representation från myndigheterna i arbetsgrupper för nedan beskrivna uppdrag sammanfaller i flera, men inte alla, fall med myndigheternas representation i samverkansgruppen för Europass. Det säkerställer viss informationsöverföring, men för ökat mervärde genom synergier och utveckling behöver myndigheterna säkerställa att samordning sker och att Europass och det europeiska perspektivet lyfts och tydliggörs i dessa processer.

Insatser kopplade till regeringens strategiska samverkansprogram

Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Som ett resultat av arbetsgrupp 2, Digital infrastruktur för livslångt lärande, är Arbetsförmedlingen, MYH, Skolverket och UHR delaktiga i regeringsuppdraget att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande genom att skapa förutsättningar för att tillgängliggöra och förvalta data och digital information. Arbetsförmedlingen samordnar uppdraget.

Flera kopplingar finns mellan Europass och uppdragets delar. MYH ska i ett delprojekt ansvara för utvecklingen av en kvalifikationsdatabas för att öka nyttan av referensramen för kvalifikationer (SeQF). Arbetets första fas har inletts genom kartläggning av möjliga data för etablering av en databas som kommer att testas på ett mindre antal kvalifikationer. Om möjligt ska Europass fungera som den plattform där individens kvalifikationer och kompetenser tillgängliggörs.

Andra frågor med tydlig koppling till Europass är digitala referenser och de utvecklingsbehov som har identifierats i anslutning till att verifiering av meriter ska hanteras, och utveckling av SUSA-navet (Europass Learning Opportunitets) för att inkludera komvux-utbildningar, arbetsmarknadsutbildningar och andra offentliga utbildningar. Det europeiska samarbetet

²⁷ Sunet (Swedish University Computer Network) har som uppgift att tillgodose behovet av datakommunikation hos svenska lärosäten och andra offentliga organisationer med koppling till forskning eller högre utbildning. Alla universitet och högskolor är anslutna till Sunet genom regleringsbrev och instruktion. VR ansvarar för att Sunet administreras och drivs enligt regeringens fastlagda riktlinjer.

²⁸ [Uppdrag från Näringsdepartementet att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande \(dnr N2021/01915\)](#)

inom området behöver också beaktas i övergripande frågor, t.ex. kring semantik och gemensamt språk inom området.

Kompetenspasset

I projektet Kompetenspasset samverkar RISE, Arbetsförmedlingen, MYH och UHR med finansiering från Vinnova i ett pilotprojekt som initierats från arbetsgrupp 3, Synliggörande av kompetenser och behov. I projektet undersöks vad som är eller skulle kunna kvalificeras som mikromeriter i Sverige. Projektet syftar till att undersöka modeller för att dokumentera och kvalitetssäkra läranderesultat efter kortare utbildningar eller validering som inte leder till en kvalifikation men som är påbyggnadsbara och överföringsbara och ägs av individen.

Arbetshypotesen är att de läranderesultat som dokumenteras som mikromeriter ska tillgängliggöras för individen genom Europass. Arbetet sker parallellt med motsvarande kartläggning och pilotprojekt i EU och det europeiska arbetet med att utveckla Europass och digitala referenser.

Karriärvägledningsskarta

Inom arbetsgrupp 3 i samverkansprogrammet planerar man också att ta fram ett verktyg som ska underlätta individers orientering när det gäller att hitta relevanta vägledningstjänster. Utvecklingen av ett sådant verktyg kan, med ett utvecklat europeiskt samarbete och ett proaktivt arbetssätt, potentiellt utgöra ett svenskt bidrag i utvecklingen av information om karriärvägledning i Europass.

Uppdrag om professionsprogrammet

Som en förberedelse inför det kommande professionsprogrammet för förskollärare, lärare och rektorer undersöker Skolverket huruvida Europass skulle kunna vara ett verktyg där förskollärares, lärares och rektorers meriter och kvalifikationer dokumenteras och utgör underlag för meritering inom programmet.

Professionsprogrammet kan komma att omfatta kvalifikationer och meriter förvärvade både genom informellt och icke-formellt lärande. Icke-formellt lärande kan innebära exempelvis medverkan i kollegialt lärande och utbildningar arrangerade av huvudmannen. Skolverket är därför intresserade av en fördjupad förståelse för de befintliga och planerade funktionerna i Europass för att se om verktyget skulle kunna användas för att stödja en "standard i standarden".

Plattform för internationalisering

Svenska institutet (SI), UHR, Universitetskanslersämbetet (UKÄ), VR och Vinnova har fått i uppdrag att inrätta en samverkansplattform för att underlätta internationaliseringen av högre utbildning och forskning med inledning våren 2022.

UHR kommer att inrätta plattformens sekretariat och leda en av de fyra arbetsgrupper där myndigheter, lärosäten och andra aktörer deltar. Gruppen ska fokusera på mobilitet och uppdraget kan komma att beröra frågor relaterade till det europeiska arbetet med former för att utbyta studentdata och akademiska meriter mellan lärosäten.

Integration mellan europeiska och svenska verktyg och tjänster med koppling till Europass

En uttalad ambition från kommissionen vid skapandet av det nya Europass har varit att verktyg och tjänster ska vara interoperabla, dvs. att de kan kopplas samman och användas ihop. En viktig del i detta är att webbaserade verktyg som utvecklas inom Europass ska använda öppna standarder, vilket bland annat underlättar anpassning på nationell nivå.

En utmaning med digital rörlighet mellan olika lösningar och mellan olika medlemsstater i EU är att säkerställa att både internationella och nationella lagar och regelverk efterföljs.

Ovanstående kan exemplifieras med Arbetsförmedlingens uppdrag med Europassprofilen, dvs. det digitala CV där en individs meriter samlas, som medför särskilda utmaningar och väcker flera frågor: Bör profiler som finns i Arbetsförmedlingens eget utrymme delas med Eures och Europass? Kan CV:n, personliga brev, testresultat och annat som finns i Europass framöver läsas i Arbetsförmedlingens system? Vilka konsekvenser får det för Arbetsförmedlingens egna tjänster?

Ett säkert Europass

För att Europass ska vara attraktivt för användare krävs funktioner som är lätta att använda och tillförlitliga. Inloggning och autentisering, tillgänglighet, personuppgiftshantering och, inte minst, säkerhet måste inge förtroende.

Samverkansgruppen bör i sitt löpande arbete bevaka frågor om säkerhet såsom regelverk för bland annat inloggning och autentisering, personuppgiftshantering och tillgänglighet som gäller för Europass som aktualiseras samt hur dessa matchar de regelverk som svenska myndigheter styrs av.

Ansvar för dessa frågor ligger delvis utanför nuvarande myndigheter i samverkansgruppen för Europass, varför löpande samråd med RK och, enligt tidigare förslag andra relevanta myndigheter såsom DIGG kommer att ske.

Specifika verktyg och tjänster

Nedan beskrivs kort några tjänster som är under utveckling och som i olika omfattning har eller kan bedömas få koppling till Europass. De har i olika omfattning koppling till det utvecklingsarbete som bedrivs inom ramen för regeringens strategiska samverkansprogram beskrivet ovan. Även i dessa processer deltar representanter i samverkansgruppen för Europass i viss omfattning vilket, liksom i exemplen ovan, säkerställer viss informationsöverföring. Myndigheterna behöver säkerställa att samordning sker och att Europass och det europeiska perspektivet lyfts och tydliggörs i dessa processer.

Digitala referenser (European Digital Credentials for Learning)

Arbete pågår med att utveckla möjligheten att använda digitala referenser. UHR deltar i NARIC-projektet DigiNet som syftar till att stödja digitalisering när det gäller bedömning av utländsk utbildning och erkännande. Projektet är kopplat till Europass och *European Digital Credentials for Learning* (EDC). Genom DigiNet har UHR deltagit i ett pilotprojekt som syftar till att testa EDC-systemet från en bedömningsverksamhets perspektiv. Erfarenheterna visar att EDC i nuläget främst är lärosätessanpassat varför vidare utveckling krävs.

Dessutom konstaterades att bedömningsverksamheter behöver kunna skicka och ta emot strukturerade data för att helt kunna utnyttja EDC-systemet.

Kvalitetssäkring av högre utbildning och erkännande av examina

Databasen DEQAR (Database of External Quality Assurance Results) samlar information om resultat av kvalitetsutvärderingar av lärosäten och högskoleutbildningar i Europa. DEQAR är framtagen inom ramen för Bologna-samarbetet inom högre utbildning och administreras av European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR), som är ett register för kvalitetssäkringsorgan som verkar inom det europeiska högskoleområdet (EHEA). För att ingå i registret krävs att en organisation uppfyller de gemensamma europeiska standarder för kvalitetssäkring som uttrycks i Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

UKÄ ansvarar för att föra över data om kvalitetssäkring av svenska lärosäten och utbildningar till DEQAR-databasen, som i sin tur kan förse Europass med data. Kopplingar kan sedan komma att göras till individens digitala referenser i Europass.²⁹

När det gäller erkännande av examina inom det europeiska området för högre utbildning (EHEA) är UHR representerat i en arbetsgrupp inom Bologna-samarbetet som bland annat behandlar frågan om utveckling och praxis av digitalisering och betydelsen för erkännandeprocesser, vilket inkluderar Europass.

Arbetsförmedlingens digitala tjänster

Arbetsförmedlingen utvecklar många digitala tjänster men samordningen med EU:s tjänster bör stärkas. En del av de digitala verktyg som Arbetsförmedlingen utvecklat för bättre tillgång till arbetsmarknaden påminner till syfte och innehåll om vissa Europass funktioner. Ett exempel är Digital Skills self-assessment tool (DigSat) som är ett verktyg för att identifiera och träna upp digitala färdigheter. Arbetsförmedlingen har ett motsvarande verktyg kallad Digitala-jag.

Erasmus Without Paper

Det europeiska studentkortet är ett av EU:s initiativ i arbetet med att skapa ett europeiskt utbildningsområde till år 2025. Förenkling av lärosätenas administration kopplat till utbytesprocessen ska tillsammans med ökad möjlighet att på ett säkert sätt utbyta studentdata och akademiska meriter mellan lärosäten bidra till att skapa ett hållbart Erasmusprogram för nästa generations studenter.

En unik europeisk student-identifierare (ESI) har utvecklats för att möjliggöra säkert utbyte av studentdata och akademiska meriter mellan lärosäten. Syftet är inte att ersätta befintliga nationella studentkort eller befintliga IT-system som används av lärosäten i nuläget, utan fokus är att förstärka samverkan mellan de verktyg som redan finns.

²⁹ "DEQAR data can be loaded into the Europass Qualifications Dataset Register (QDR) on a per-country basis and then feed the Accreditation Database against which European Digital Credentials are verified." Se <https://docs.deqar.eu/europass/>

Utvecklingsinsatser som kan öka nyttan för användarna av Europass i Sverige

Den nya Europassportalen, med fullt utvecklad funktionalitet för individers planering av utbildning och yrkeskarriär och möjlighet att samla alla kvalifikationer och erfarenheter är ännu inte verklighet. Utveckling av Europass sker idag bäst genom de insatser i samverkan mellan myndigheter och med europeiska initiativ som beskrivits i föregående del av rapporten. Några övergripande utvecklingsinsatser skissas dock nedan.

Öka kännedomen i Sverige om Europass

Av EU:s beslut om ett nytt Europass från 2018 framgår att medlemsstaterna ska "främja användningen av Europass och göra det mer välkänt och synligt". Ansvariga myndigheter har idag information om Europass på sina webbplatser, länkar till kommissionens portal för Europass och informerar huvudsakligen i sina ordinarie kanaler.

Hittills har informationsarbetet utgått från att målgruppen för Europass är personer som söker studier eller jobb i resten av Europa, men det nya Europass kan även användas nationellt som verktyg för att söka jobb och studier i Sverige. När Europassportalen är mer utvecklad finns därför goda förutsättningar att marknadsföra Europass betydligt bredare och till en vidare målgrupp. Redan nu bör dock ett arbete göras för att förtydliga informationen och säkerställa att den är mer sammanhållen och tillgänglig, för att underlätta för befintliga och potentiella användare av Europass. Likaså kan strategin för de informationsinsatser som genomförs av bland annat UHR behöva ses över för att effektivare nå ut till målgrupperna. Detta inkluderar även kopplingen till de informationsinsatser som genomförs i kommissionens regi på EU-nivå.

Att kännedomen även ökar bland arbetsgivare och andra "mottagare" av Europass olika dokument och verktyg är centralt för en ökad användning av Europass. Vid ett webinarium om Europass bekräftades att Europass är relativt okänt för representanter för näringslivet, men att visst intresse finns att utforska de möjligheter verktyget redan nu erbjuder, inte enbart för att rekrytera arbetskraft från andra länder än Sverige.³⁰

Svenska myndigheter, och kanske i första hand de som har ansvar för olika delar av Europass, kan bidra till att medvetenheten om Europass ökar genom att i sitt rekryteringsarbete uppmåna sökande att använda Europassprofilen och CV. Detta kan också lyftas med arbetslivsrepresentanter inom yrkeshögskolornas olika organ liksom med organisationer som tar emot praktikanter.

Berörda myndigheter kommer att inom ramen för samverkansgruppens arbete, och parallellt med att portalen utvecklas, tillsammans analysera hur informationsarbetet kring Europass löpande kan anpassas till status på Europassportalen.

³⁰ Webinarium, 24 mars 2022: "Räcker det med bara ett CV?" Hur ser företag och myndigheter på Europass och dess framtida möjligheter. Arrangör: Föreningen Swedish Jobtech.

Europass som verktyg i omställning på arbetsmarknaden

Det nya offentliga omställningsstudiestödet som införs 2022 kommer att möjliggöra för individer att själva ta initiativ till kompetensutveckling under yrkeslivet för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. I detta sammanhang kan Europass komma till nytta för att individer på ett enkelt sätt ska kunna dokumentera och redovisa lärandet och underlätta för framtida arbetsgivare att bedöma kompetens och kvalifikationer.

Huvudsakliga förslag och rekommendationer

Här följer ett urval av de viktigaste förslagen som förs fram i rapporten. För en mer utförlig beskrivning av förslagen, samt övriga förslag, hänvisas till tidigare avsnitt i rapporten.

Regeringen föreslår tydliggöra ambitionsnivån för det svenska deltagandet i Europasamarbetet. I detta ingår att överväga representation från Regeringskansliet i den rådgivande gruppen för Europass. Detta skulle göra en mer proaktiv hållning möjlig, öka tyngden i Sveriges deltagande och därmed stärka möjligheterna att påverka utvecklingen av det nya Europass.

Regeringskansliet föreslår att i samråd med samverkansgruppen för Europass inför tydliga rutiner för beredning av frågor inför möten i den rådgivande gruppen för att möjliggöra en mer proaktiv svensk hållning. Regeringen föreslår även göra tillägg i instruktionerna för de myndigheterna som ingår i samverkansgruppen för Europass för att förtydliga myndigheternas ansvar i relation till Europass.

Samverkansgruppen, under ledning av UHR i rollen som nationellt centrum för Europass, kommer att vidta åtgärder för att öka kunskapen om hur det nya Europass kan komma användare till nytta. Bland dessa kan nämnas en kartläggning av de tjänster myndigheterna idag tillhandahåller inom området kompetensförsörjning, en undersökning av hur man arbetar med Europass i våra grannländer och att andra myndigheter med ansvarsområden kring digital infrastrukturuppbyggnad involveras i arbetet.

Ökad myndighetssamverkan kring de EU-finansierade verktygen rekommenderas för att stärka effekten och tydliggöra nyttan av de samlade insatserna för individen. En översyn av organiseringen och ansvarsfördelningen av det svenska arbetet med Europass föreslås därför inför nästa kontraktperiod (2023-24) för EU-finansiering.

Berörda myndigheter bör säkerställa att relevant kompetens finns representerad i det nationella samverkans- och utvecklingsarbetet och att representation finns på olika nivåer, både operativ och strategisk.

Rapporten beskriver ett antal pågående initiativ inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande. Dessa har tydlig koppling till arbetet med Europass och myndigheterna avser att arbeta för samordning mellan dessa initiativ och arbetet med Europass för att lyfta och tydliggöra det europeiska perspektivet.

Bilaga 1. Regeringsuppdraget

Uppdraget om Europass från regeringen i regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende
Universitets- och högskolerådet

Europass

Universitets- och högskolerådet ska tillsammans med Arbetsförmedlingen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Statens skolverk redogöra för arbetet som myndigheterna bedriver när det gäller Europass. I uppdraget ingår att beskriva genomförda och planerade insatser samt hur mervärde kan nås i arbetet med Europass genom samordning med andra pågående uppdrag. Myndigheterna ska vidare lämna förslag på utvecklingsinsatser som kan öka nyttan för användarna av Europass i Sverige.

Uppdraget och redovisningen ska samordnas av Universitets- och högskolerådet. Myndigheterna ska senast den 14 april 2022 lämna en redovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet med kopia till Arbetsmarknadsdepartementet).

Bilaga 2. Utdrag ur EU:s beslut om ett nytt Europass

Ur EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT (EU) 2018/646 av den 18 april 2018 om en gemensam ram för tillhandahållande av bättre tjänster för kompetens och kvalifikationer (Europass) och om upphävande av beslut nr 2241/2004/EG

Artikel 7

Medlemsstaternas uppgifter

1. Varje medlemsstat ska ansvara för genomförandet av detta beslut på nationell nivå genom berörda nationella myndigheter och utan att det påverkar tillämpningen av nationella arrangemang i fråga om genomförande och organisation. I detta avseende ska medlemsstaterna

- a) samordna verksamhet som rör genomförandet av Europass webbaserade verktyg,
- b) främja användningen av Europass och göra det mer välkänt och synligt,
- c) främja och tillhandahålla information om tjänster som tillhandahåller vägledning för gränsöverskridande rörlighet i utbildningssyfte och karriärplanering, däribland individuell vägledning när så är lämpligt,
- d) göra information om utbildningsmöjligheter, kvalifikationer och praxis för erkännande tillgänglig på onlineplattformen för Europass, inte minst via länkar till relevanta nationella webbplatser,
- e) inbegripa aktörer från alla berörda sektorer, och främja samarbete mellan offentliga och privata aktörer, i den verksamhet som de ansvarar för.

2. Tillhandahållandet av information till onlineplattformen för Europass enligt artikel 3.2 ska inte medföra några ytterligare skyldigheter för medlemsstaterna.

Bilaga 3. Projektgruppen

Arbetsförmedlingen

Pär Skoglund, Verksamhetsområde Direkt

Eleonora Wand-Vallada, Nationell Samordning Eures, Ledningsstaben

Tania Sarmiento, Verksamhetsområde Direkt och Arbetsgivare (Kronoberg/Blekinge)

Myndigheten för yrkeshögskolan

Hans Almgren, Enheten för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Anna Kahlson, Enheten för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Kerstin Littke, Enheten för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Rafal Tomaszewski, Enheten för tillsyn och studiedokumentation

Skolverket

Eva-Marie Befring, Avdelningen för kommunikation, Enheten för digitala tjänster

Anette Levin, Avdelningen för läroplaner, Enheten för gymnasieskola

Linda Mildner, Avdelningen för läroplaner, Enheten för gymnasieskola

Universitets- och högskolerådet

Nina Ahlroos, Avdelningen för internationellt samarbete

Angela Andersson, Avdelningen för internationellt samarbete

Yolanda Brännström, Avdelningen för bedömning

Kerstin Claeson Callahan, Avdelningen för internationellt samarbete

Sanna Holmkvist, Avdelningen för internationellt samarbete

Petra Nord, Avdelningen för bedömning

Per Rosenblad, Avdelningen för internationellt samarbete

Pär Skoglund, Linda Mildner och Rafal Tomaszewski har berett ärendet i sina respektive myndigheter. Arbetsgruppen på UHR har letts av Angela Andersson.